

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัว ไร้สารพิษ

Developing a Local Curriculum for Grade 6 Students on Growing Non-Toxic Vegetables

พิทยารัตน์ เรืองรัมย์,¹ บุญชม ศรีสะอาด²

Pittayarat Ruengram,¹ Boonchom Srisa-ard²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายดังต่อไปนี้ 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ 2) เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแท่นทพไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ หลักสูตรท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินหลักสูตรท้องถิ่น แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบวัดภาคปฏิบัติ และแบบวัดคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการทดสอบลำดับพหิยวิลาศคอกซัน (The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Rank Test) ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1) หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 16 ประการคือ ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สารและมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ โครงสร้างอัตราเวลาเรียน การวัดและประเมินผล และหน่วยการเรียนรู้ 2) ผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น พบว่านักเรียนที่ได้เรียนหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ มีคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 นักเรียนมีผลการวัดภาคปฏิบัติในระดับดีเยี่ยม นักเรียนมีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงในระดับมากที่สุดและนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้น

คำสำคัญ : หลักสูตรท้องถิ่น, การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต,คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master degree student of Education Program, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer, Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

The research aims are as follows: 1) to develop a local curriculum for grade 6 students on growing non-toxic vegetables 2) to evaluate the results of a local curriculum for grade 6 on growing non-toxic vegetables. The target group were 14 students from grade 6 student at Ban Taentupthai School, Buriram Primary Educational Service Area Office 3. The research instruments were interview form, local curriculum, learning plan, a local curriculum evaluation form, Learning Plan evaluation form, Achievement test, Performance test, and sufficient characteristics test. The collected data were analyzed by using mean, percentage, standard deviation, and statistically difference average pre-training and post-training test sequence of Wilcoxon Matched Pairs Signed –Rank Test. The results were as follows: 1) The local curriculum were introduction, vision, principles objective performance of learners, desirable characteristics ,the content and learning standards, learning standards and indicators, course description, the purpose of learning, learning management, media and learning resources, time study structure, measurement and evaluation, and learning unit. 2) The results of the local programs, as shown. The students were taking courses at local curriculum for grade 6 on growing non-toxic vegetables. The post-test scored of achievement test were higher than pre-test with statistically significant difference at .01 level. The performance test was excellent and sufficient characteristics were the greater most opinion.

Keywords : local curriculum, growing non-toxic vegetables

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่น นั้น สิ่งสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นคือการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น เนื้อหาหลักสูตรมีความหมายกับผู้เรียนโดยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การพัฒนาและการใช้หลักสูตรโดยจัดทำแผนการสอนและสื่อการเรียนรู้ที่ปรับจากหลักสูตรแกนกลางให้ตรงกับสภาพท้องถิ่น ย่อมถือได้ว่าเป็นหลักสูตรท้องถิ่น ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนให้นักเรียนได้คิด ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การสอนบูรณาการเนื้อหาสาระที่จำเป็นต่อชีวิตและสังคม รวมทั้งการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย จึงกล่าวได้ว่าการพัฒนาและการใช้หลักสูตร

ในระดับโรงเรียนเป็นหัวใจของการพัฒนาการศึกษา ซึ่งครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรับผิดชอบและมีบทบาทอย่างสำคัญและมีความจำเป็นต่อนำกระบวนการวิจัยเข้ามาใช้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 121)

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของหลักสูตรท้องถิ่นซึ่งมีส่วนช่วยให้การพัฒนา การเรียนการสอนของนักเรียนและครูในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเป็นหลักสูตรการสอนที่เกิดจากชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนในชุมชนผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยผู้วิจัยเลือกใช้ลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) ซึ่งบ้านแท่นทัพไทย ตำบลหนองแวง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดบุรีรัมย์

เป็นหมู่บ้านในแนวชายแดนไทย-กัมพูชาและเป็นหมู่บ้านที่มีกลุ่มอาชีพที่มีความหลากหลายตัวอย่างเช่น การทอผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ การปลูกและแปรรูปเสาวรสน นอกจากนี้ บ้านแท่นทัพไทยยังเป็นแหล่งผลิตพืชผักไร้สารพิษ ที่มีชื่อเสียงของอำเภอละหานทราย อาชีพการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษจึงเป็นอาชีพเสริมอีกอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่ง เนื่องจากในปัจจุบันมีการรณรงค์ส่งเสริมในเรื่องการลด ละ เลี่ยง เลิกใช้สารเคมีในการเกษตร แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงเคยชินกับรูปแบบวิธีการแบบเดิมที่คิดว่าง่าย และสะดวกต่อการปฏิบัติงานโดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยทางด้านสุขภาพของผู้บริโภค การปลูกพืชผักสวนครัวไร้สารพิษของตนเองในครัวเรือน จะทำให้ผู้บริโภคมีสุขภาพร่างกายที่ดี สมาชิกในครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกัน ใช้เป็นอาหารในครัวเรือน ถ้าปลูกมากมีเหลือก็สามารถจำหน่ายหรือแบ่งปันได้ ลดค่าใช้จ่าย ในครัวเรือนพึ่งพาตนเองและสามารถดำเนินชีวิตให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันและการปลูกผักสวนครัวเป็นสิ่งที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถทำเพื่อแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้ปกครองได้ แต่การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนบ้านแท่นทัพไทยที่ผ่านมายังไม่ได้มีการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ให้เยาวชนรุ่นหลังซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อุปนิสัยของท้องถิ่นของตนเองอย่างเป็นรูปธรรมผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนและชุมชนบ้านแท่นทัพไทยมีพืชผักที่ไร้สารพิษไว้บริโภคและเป็นการขยายผลจากชุมชนสู่โรงเรียนทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยจะได้นำหลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของชุมชนนักเรียนครูและเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

หลักสูตรท้องถิ่นสำหรับผู้บริหารโรงเรียนครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเป็นประโยชน์และแนวทางในการประกอบอาชีพของนักเรียนที่ได้ศึกษาตามหลักสูตรท้องถิ่นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ
2. เพื่อประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ

ความสำคัญของการวิจัย

ได้หลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในท้องถิ่นนักเรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริงและส่งเสริมให้ นักเรียนมีคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแท่นทัพไทย อำเภอละหานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 14 คน

2. ผู้ร่วมวิจัย ในการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ ในครั้งนี้มีผู้ร่วมวิจัยจำนวน 3 คน ดังนี้

2.1 ครูวิชาการโรงเรียน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านวิชาการของโรงเรียน จำนวน 1 คน

2.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 1 คน

2.3 ครูภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีความรู้และประสบความสำเร็จในการปลูกผักสวนครัว ซึ่งมีพื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในบ้านแท่นทพไทย ตำบลหนองแขว อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1 คน

3. เนื้อหาที่ใช้วิจัย

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้คือเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระที่ 4 การอาชีพโดยจัดทำเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การปลูกผักสวนครัวไว้สารพิษ

4. ระยะเวลาที่ใช้

4.1 ระยะเวลาที่พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557

4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลองคือภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ใช้เวลา 20 ชั่วโมงไม่รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

วิธีการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้ลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R & D) เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน และในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไว้สารพิษ โรงเรียนบ้านแท่นทพไทย แบ่งขั้นตอนออกเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์ครูวิชาการจำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีจำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 9 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 14 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 14 คนและครูภูมิปัญญา

ท้องถิ่นจำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจำนวน 12 ข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความเหมาะสมของข้อควมมีค่าเท่ากับ 1.00 แล้วนำผลการสัมภาษณ์ที่ได้รับมาวิเคราะห์โดยการตีความสรุปรวมและจัดทำข้อสรุปเพื่อรับรู้ความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนนี้ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 ขั้นจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างโดยผู้วิจัย ครูวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีจำนวน 1 คน และครูภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 1 คน ร่วมกันศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิสัยทัศน์ของโรงเรียนบ้านแท่นทพไทย และเนื้อหาของ การปลูกผักสวนครัวไว้สารพิษแล้วดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างเรียงตามหัวข้อตามองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ขั้นที่ 2 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ขั้นที่ 3 ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างให้สมบูรณ์เป็นฉบับจริงก่อนทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแท่นทพไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 14 คนและดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังทดลอง (One-Group Pretest Posttest Design) (สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. 2554 : 47)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

1. ประเมินโดยพิจารณาคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละของผลการวัดภาคปฏิบัติ และค่าเฉลี่ยของผลการวัดคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

2. การประเมินความพึงพอใจต่อการใช้หลักสูตรท้องถิ่นของนักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียนโดยการสัมภาษณ์นักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นจำนวน 14 คนและผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 14 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย เครื่องมือ 7 ชนิดคือ

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการในพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 12 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

2. หลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษประกอบด้วย 7 แผนการจัดการเรียนรู้

3. แบบประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของหลักสูตรท้องถิ่นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

4. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22-0.81 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

6. แบบวัดภาคปฏิบัติ ในการปลูกผักสวนครัว จากการลงมือปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอนจำนวน

4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเตรียมงาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และผลการปฏิบัติงานมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00

7. แบบวัดคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองดังนี้

1. การเก็บข้อมูลก่อนดำเนินการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นโดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษทำการสัมภาษณ์ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งหมด 40 คน

2. ทดสอบเพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียนเรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ ของนักเรียนก่อนเรียน

3. การเก็บข้อมูลระหว่างการใช้หลักสูตร โดยการสอบวัดความรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และการวัดภาคปฏิบัติ

4. การเก็บข้อมูลหลังการใช้หลักสูตรโดยการทดสอบวัดความรู้หลังเรียน วัดคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง และสัมภาษณ์เพื่อทราบความพึงพอใจต่อการจัดหลักสูตรท้องถิ่นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการข้อมูลจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อตอบปัญหา

การวิจัยมีการดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ดำเนินการโดยใช้วิธีตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลและสถานการณ์จากการสัมภาษณ์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากเครื่องมือวิจัยมีดังนี้

2.1 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 การประเมินแผนการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 การทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์หาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบลำดับพิสัยวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched-Pairs Sign Rank Test) เพื่อดูความก้าวหน้าทางการเรียน

2.4 การวัดภาคปฏิบัติผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ ร้อยละ แล้วแปลความหมาย

2.5 การวัดคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยแล้วแปลความหมายของค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (ผู้ให้ข้อมูล) ได้แก่ครูวิชาการครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นักเรียน ผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 40 คน สรุปได้ว่า ในภาพรวมทั้งครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นักเรียนผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐานและครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ เนื่องจากบริบทของหมู่บ้านเหมาะสมเนื้อหาเหมาะสมกับตัวผู้เรียน และการได้เรียนรู้ทฤษฎีตามหลักวิชาการแล้วได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้ฝึกปฏิบัติทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลผลผลิตของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ช่วยลดรายจ่าย ซึ่งก่อให้เกิดความรักความผูกพันของคนในครอบครัว และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้

2.1 ผลการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่าง โดยการร่วมกันศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิสัยทัศน์ของโรงเรียนบ้านแท่น ทัพไทย และเนื้อหาของการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ ระหว่างผู้วิจัย ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ข้อสรุปว่าควรจัดทำหลักสูตรฉบับร่างโดยการร่างตามองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเรียงตามหัวข้อต่อไปนี้ คือ ความนำ วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ โครงสร้าง อัตราเวลาเรียน การวัดและประเมินผล และ หน่วยการเรียนรู้ และจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือองค์ประกอบของคู่มือประกอบด้วยความเป็นมาของหลักสูตร และแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ และแผนการจัดการเรียนรู้ มีส่วนประกอบดังนี้ คือหัวเรื่อง สาระสำคัญ ตัวชี้วัด จุด

ประสงค์การเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล กิจกรรมเสนอแนะ บันทึกผลการจัดการเรียนรู้และข้อคิดเห็นของผู้บริหาร

2.2 การประเมินหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างและแผนการจัดการเรียนรู้

2.2.1 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษฉบับร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พบว่าหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ทั้ง 19 ข้อ ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.06) แสดงว่าเป็นหลักสูตรที่สามารถนำไปใช้ได้

2.2.2 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมิน ทั้ง 5 ด้านคือด้านสาระการเรียนรู้ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.03)

2.3 ปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างก่อนทดลองใช้จริง

ผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อความตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะโดยการดำเนินการแก้ไขข้อความในหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 จากคำว่า การเลือกสถานที่และทำเลปลูก แก้ไขเป็น การเลือกทำเลและสถานที่ปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ แล้วจัดพิมพ์เป็นหลักสูตรท้องถิ่นฉบับจริงเพื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อไป

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ ปรากฏดังนี้

3.1 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งวิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบลำดับพิสัยวิลคอกซัน (The Wilcoxon Matched-Pairs Sign Rank Test) พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6

เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2 ผลการวัดภาคปฏิบัติของนักเรียน พบว่านักเรียนได้เรียนหลักสูตรท้องถิ่นมีผลการวัดภาคปฏิบัติเฉลี่ย ร้อยละ 85 อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม

3.3 ผลการวัดคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง พบว่า โดยรวมค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงเท่ากับ 4.54 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ จากการสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่น สรุปได้ว่าทั้งนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน พึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ เพราะเนื้อหาที่เรียนเข้าใจง่าย ได้เรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย ได้ฝึกปฏิบัติจริง ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการดูแลผักสวนครัว มีส่วนช่วยผู้ปกครองในการลดรายจ่ายในครัวเรือนบางส่วน มีความภาคภูมิใจที่สามารถปลูกผักจนเติบโตและสามารถนำมารับประทานได้

อภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นสรุปได้ว่า ในภาพรวมทั้งครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีนักเรียนผู้ปกครองคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความต้องการให้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ เนื่องจากบริบทของหมู่บ้านเหมาะสม เนื้อหาเหมาะสมกับตัวผู้เรียน และการได้เรียนรู้ทฤษฎีตามหลักวิชาการ

แล้วได้ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้ฝึกปฏิบัติทั้งที่โรงเรียนและที่บ้านโดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลผลผลิตของนักเรียน จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ช่วยลดรายจ่าย ซึ่งจะก่อให้เกิดความรักความผูกพันของคนในครอบครัว และน่าจะสามารภนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ทั้งนี้อาจเนื่องจากพื้นที่ของหมู่บ้านและโรงเรียนมีความพร้อมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษและการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษไว้รับประทานเองจะส่งผลดีต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตในระยะยาว สอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กล่าวว่าหลักสูตรระดับท้องถิ่นควรสนองตอบต่อสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่น หลักสูตรท้องถิ่นที่ดีควรพัฒนาขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคมตามที่ปรากฏจริงในท้องถิ่นนั้น เป็นความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่น ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญเพื่อพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจและสังคมในท้องถิ่นให้ดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 :) และสอดคล้องกับแนวคิดของกิปป์ ฮาสาสน์ศรี (2548 : 19) ที่กล่าวว่าหลักสูตรท้องถิ่นเป็นแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อถ่ายทอดสืบต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่มีความรู้สึกผูกพันกับชุมชนของตนเอง ตลอดจนมีความเข้าใจรู้เท่าทันกับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ทั้งนี้เพื่อที่จะให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาชุมชนให้ก้าวหน้าไปบนทิศทางที่พึงประสงค์ได้

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เนื่องจากได้รับความร่วมมืออย่างดีจาก ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการยกร่าง

โครงร่างหลักสูตรและผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษอย่างละเอียดเพื่อร่างหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรท้องถิ่นได้รับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด ทำให้ผู้วิจัยได้โครงร่างหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ได้รับการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญให้แก้ไขข้อความบางส่วนเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของหลักสูตรท้องถิ่นและสามารถนำไปใช้จัดการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของนิคม ชมภูหลง (2545 : 91) ที่กล่าวไว้ว่าในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมีข้อควรคำนึงที่สำคัญคือ ข้อมูลถูกต้อง เชื่อถือได้ ใช้กระบวนการทำงานแบบประชาธิปไตยและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ต้องร่วมมือกับบุคคลหลายฝ่าย ต้องพัฒนาเอกสารประกอบหลักสูตรควบคู่กับหลักสูตรท้องถิ่น ใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุดเพื่อจะสนองตอบต่อการเรียนรู้ได้ดีที่สุดและสอดคล้องกับแนวคิดของ วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2545 : 58- 67) ที่กล่าวว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่จะประสบผลสำเร็จได้นั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นทุกส่วนจะต้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวัดภาคปฏิบัติของนักเรียนอยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยมและผลการวัดคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้วางแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ให้ครอบคลุม

ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและเน้นทักษะการปฏิบัติ มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนัส โพธิ์บัณฑิต (2550 :130) ได้วิจัยการพัฒนารูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์ผลหม่อนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กรณีศึกษา (Case Study) และการฝึกปฏิบัติจริงพบว่ากลุ่มนักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนร้อยละ 63 สอดคล้องกับวิชเชศววงศ์ (2544 : 31-32) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยการจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้จะต้องเป็นไปในลักษณะของการทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติ สนับสนุนให้ทุกคนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมทุกรูปแบบทุกขั้นตอนและผู้สอนต้องให้การยอมรับและมีความเคารพในความสามารถของผู้เรียนตลอดจนทักษะการปฏิบัติต่างๆ ที่ผู้เรียนและผู้สอนต่างมีอยู่ในตัวเองต้องได้รับการแบ่งปันแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดซึ่งกันและกันในกิจกรรมการเรียนรู้เสมอ

4. การประเมินผลการใช้หลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ โดยการสัมภาษณ์เพื่อทราบความพึงพอใจของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่เรียนหลักสูตรท้องถิ่นพบว่าทั้งนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน พึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ เพราะเนื้อหาที่เรียนเข้าใจง่ายได้เรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย ได้ฝึกปฏิบัติจริง ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการดูแลผักสวนครัวมีส่วนช่วยผู้ปกครองในการลดรายจ่ายในครัวเรือนบางส่วน มีความภาคภูมิใจที่สามารถปลูกผักจนเติบโตและสามารถนำมารับประทานได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน ได้จริง และในการจัดทำ

หลักสูตรท้องถิ่นได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย เช่น ครูวิชาการ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูภูมิปัญญาท้องถิ่น หลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นและแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสามารถนำไปจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับแนวคิดของสกอตต์ (Scott. 1970 : 124) ที่เสนอแนวคิดในเรื่องการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจต่อการทำงานที่จะให้ผลเชิงปฏิบัติมีลักษณะดังนี้ คืองานควรมีส่วนสัมพันธ์กับความปรารถนาส่วนตัวงานนั้นจะมีความหมายสำหรับผู้ทำงานนั้นต้องมีการวางแผนและวัดความสำเร็จได้โดยใช้ระบบทำงานและการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้

1.1 ครูผู้สอนที่จะนำหลักสูตรท้องถิ่นชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง การปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ ไปใช้ควรศึกษาหลักสูตรท้องถิ่นและเอกสารประกอบหลักสูตรให้ละเอียดก่อนนำไปใช้ ควรศึกษาบริบทของโรงเรียนว่ามีความพร้อมในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรว่ามีมากน้อยเพียงใด และศึกษาบริบทของหมู่บ้านถึงความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ต่อการฝึกปฏิบัติในการปลูกผักสวนครัวไร้สารพิษ

1.2 ครูผู้สอนที่จะนำหลักสูตรท้องถิ่นไปใช้จะต้องเตรียมความพร้อมในด้านสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและในกรณีที่ต้องนำนักเรียนไปศึกษาสถานที่ประกอบการจริงควรมีการนัดหมายกับครูภูมิปัญญาท้องถิ่นให้พร้อมก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ให้บรรลุผลสำเร็จเนื่องจากตามหลักสูตรท้องถิ่นจะต้องมีการนำนักเรียนไปศึกษา

ในสถานที่ประกอบการจริง ต้องดำเนินการขออนุญาตนำนักเรียนออกนอกสถานศึกษาก่อนทุกครั้ง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีให้หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งมีหลักสูตรท้องถิ่นที่ควรพัฒนาและนำเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนดังนี้

2.1 หลักสูตรท้องถิ่นการแปรรูปอาหาร

2.2 หลักสูตรท้องถิ่นการเลี้ยงปลา

สวยงาม

2.3 หลักสูตรท้องถิ่นการปลูกมะนาวในวงบ่อซีเมนต์

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ทิพย์ หาสาส์ศรี. (2548). *ภูมิปัญญาไทยกับการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิคม ชมภูหลง. (2545). *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- พนัสโพธิ์บัล. (2550). *การพัฒนารูปแบบการสอนหลักสูตรท้องถิ่นเรื่องการทำไวน์ผลหม่อนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2545). *หลักสูตรท้องถิ่น = Local Curriculum*. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544). "ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุด," *วารสารกรมวิชาการ*. 4(2) : 31-41 ; กุมภาพันธ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *แนวทางการส่งเสริมภูมิปัญญาไทยในการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. (2554). *การออกแบบการทดลอง*. เอกสารประกอบการสอนวิชา 0504723 ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Scott, Myers M. (1970). *Every Employer a Manager : More Meaningful Work though Job Environment*. New York : Mc graw-Hill Book Company.